

Katinka Andersson

Tistelsyster
Fotopolymer
279 × 217 mm

Katinka Andersson är född 1972 i Stockholm, där hon bor och verkar. Studier vid Konstskolan Idun Lovén, Stockholm 1993–94, vid Kungl. Konsthögskolan, Stockholm 1994–99, samt vid samma skola ett projektår i grafiska tekniker 2001–02.

Separatutställningar i bl.a. Teatergalleriet, Kalmar 2000, Hanaholmens kulturcentrum, Helsingfors 2002, Konstnärs- huset, Stockholm 2002, Galleri Ergo, Stockholm 2005, Stadsmuseet Ahlbergshallen, Östersund 2006.

Grupputställningar i bl.a. KX Kampnagel, Hamburg Tyskland 1999, Edsviks Konst & Kultur, Sollentuna 1999, Botkyrka konsthall 1999, Utställningspalatset,

Rom Italien 2000, Kalsongpalatset, Stockholm 2000, Manes Exhibition Hall, Prag Tjeckien 2001, Galeria Miejska Arsenal, Poznan Polen 2001, Galleri Bergklinten, Orrefors 2001, Uppsala konstmuseum 2001, Konsthallen Hishult 2001 & 2004, Läns- museet Gävleborg, Gävle 2002, Modern Art Museum, Saitama Japan 2002, *Grafiktriennal XII*, Konstakademien Stockholm 2003, Haninge konsthall 2003, Stockholmsmässan Älvsjö 2004, Hallwylska museet, Stockholm 2004, Tomelilla konsthall 2004, Kamakura Gallery, Japan 2005, Konsthallen Gerlesborg 2006.

Representerad i bl.a. Nationalmuseum, Moderna museet, The British Museum, London, Västerås konstmuseum, Läns- museet Gävleborg, Grafiska sällskapet, Statens konstråd, SAS (Arlanda och Bryssel), svenska kommuner och landsting.

Utsmyckningar: Huddinge sjukhus 2001, Campus förskola, Östersund 2006.

Stipendier och priser i urval: 1:a pris i Tidningen Fotos mästartävlan i svartvit fotografi 1998, Grafikens Hus verkstadsstipendium 1998, Bildkonstnärernas upphovsrättsfond 2001, Konstakademiens ateljéstipendium (Paris) 2002, Stockholms stads konstnärstipendium 2003, Konstakademiens stipendium 2005, Konstnärsnämndens arbetsstipendium 2007.

Magisteruppsatsen »I gränslandet«, om Katinka Anderssons konstnärskap, lades 2005 fram vid Lunds universitet av Anna Gunnert.

I 2008 års portfölj från Föreningen för Grafisk Konst ingår *Tistelsyster*, fotopolymer 279 × 217 mm. Tryckt av Siv Johansson, Stockholm och konstnären.

Katinka Andersson anger Akira Kurosawas episodfilm *Drömmar* som en av sina inspirationskällor. Det är en film som gjort starkt intryck även på mig. Jag minns en procession av människor som sakta och rytmiskt rör sig mellan höga stammar, utstyrda i vackra kläder och huvudbonader.

Andra inspirationer är fotografer som Claude Cahun och Sally Mann, och grafikern Hans Wigert. Claude Cahun (1894–1954), från Frankrike, är mest känd för en samling utforskande självporträtt där hon iförd manskläder tidigt ifrågasatte den gängse presentationen av kvinnor. Sally Mann, amerikan och samtida, har gjort svartvita och på en gång romantiska och provocerande bilder av sina egna barn. Hans Wigert, född 1932, är en av Sveriges främsta målare och torrnälsgrafiker, som ofta befolkar sin nordiskt naturlyriska bildvärld med självporträtt.

Katinka Andersson funderar länge innan hon börjar förbereda en fotografering. En plats eller ett träd kan sätta igång processen.

Ofta medverkar hennes närmaste vid tillkomsten av bilderna; som hennes båda syster och två av hennes kusiner, men hon förekommer också själv. Kläderna kan hon hitta på någon loppmarknad, eller också tillverkar hon dem själv av naturmaterial, som t.ex. i serien där hennes yngre syster är fotograferad stående på ett och samma ställe vid olika årstider i kläder som Katinka Andersson tillverkat av attribut från den aktuella årstiden. På sommarbilden ses den unga kvinnan klädd i ett kjolskelett lindat av smörblommor, med livet täckt av större blomkorgar och med håret utslaget. På höstbilden sträcker hon ut sina armar med långt hår av torrt gräs, klädd i en heltäckande klänning av flera olika sorters höstlöv. Vinterbilden visar en vitsminkad, sagofigurliknande kvinna, helt vitklädd, med en frisyr bestående av snöbollar. I vårbilden utgör blommande grenar från fruktträd kjolens form, medan blusen är ett enda stort blad. Vårfläckans huvudbonad väcker känslan av att Hattstugan ligger bakom skogsbrynet.

Årets FfGK-blad heter *Tistelsyster* och det är just vad det – nästan – är. För tistlarna är i själva verket jättebjörnlokor, kapade vid

Gillinge, norr om Stockholm, hemtransporterade i bil och svartmålade inför fotograferingen. Iscensättningens nyckelord är skörhet, sorgmantel och snögubbe. Den sköra snögubben blev ombedd att höja armarna och stå still, just precis så.

Ingen digital teknik förekommer i Katinka Anderssons arbetsprocess. Ljuset är det befintliga, vilket kräver att modellen verkligen står still. Det färdiga fotot har inte varit i närheten av en dator ens för att framställa halvtonspositivet med vilket man exponerar fotopolymerplåten som sedan framkallas i vatten. På detta sätt framträder fördjupningar på de ställen där de ultravioletta strålarna inte har nått, och just dessa fördjupningar ges sedan ytterligare en något kortare exponering med en akvatintrasterfilm som gör att den sega koppartrycksfärgen fastnar där under tryckningsprocessen vilken i övrigt liknar den vid andra djuptryck.

I essän »Det ljusa rummet« har Roland Barthes skrivit: »Fotografiet väcker inte det förflutna till liv igen (det finns inget proustianskt i ett foto). Den effekt det har på mig är inte att det återuppväcker det som redan är borta (i rummet eller tiden), utan det bekräftar att det som jag ser verkligen har funnits [...] Fotografiet uttrycker inte (nödvändigtvis) det som inte längre är, utan bara och utom allt tvivel det som var.« (Svensk översättning av Mats Löfgren, Alfabet 1986.)

Katinka Andersson fotograferade sin syster i snön och därmed stannade hon tiden. Roland Barthes menar att »Med fotografiet når vi en platt död«. Jag skulle vilja ställa frågan om det gäller även ett iscensatt fotografi, men av Roland Barthes kan jag inte få något svar. Han gick ur tiden 1980.

Lea Ahmed Jussilainen
Konstnär

Foto: Tomas Bannethed